

FRANZ
KAFKA

Metamorfoza
și alte povestiri

Traducere din limba germană
de Mihai Isbășescu

POLIROM
2012

Cuprins

Metamorfoza	5
Verdictul.....	82
Un medic de țară	99
La galerie.....	108
În fața legii	110
Unsprezece feciori	113
O dare de seamă pentru o academie....	120
Colonia penitenciară	134
Un artist al foamei	176

— Georg, începu tatăl său, lățindu-și gura știrbă, ascultă aici! Ai venit la mine din cauza acestei chestiuni, ca să te sfătuiesti cu mine în privința ei. Acest lucru îți face cinste, fără îndoială. Dar asta e nimic, chiar mai rău decât nimic, dacă nu-mi spui acum tot adevărul. Nu vreau să răscolesc lucruri care nu-și au locul aici. De la moartea scumpei noastre mame, s-au petrecut anumite fapte nu tocmai frumoase. Poate că le-o veni și lor vremea și poate le-o veni mai curând decât credem. La magazin îmi scapă unele amănunte, poate că nu-mi sunt tănuite – nu vreau să afirm acum că-mi sunt tănuite –, nu mai sunt destul de în putere, memoria mă cam lasă, nu mai pot cuprinde toate treburile acelea multe. Asta este în primul rând mersul firesc al naturii, iar în al doilea rând, pe mine m-a doborât moartea măicuței noastre mai mult decât pe tine. Dar, fiindcă tocmai suntem la chestiunea asta, la scrisoarea asta, te rog, Georg, nu mă amăgi. E nimica toată, nu prețuiește nici cât o răsufare, așa că nu mă amăgi. Există într-adevăr prietenul ăsta de la Sankt Petersburg?

Georg se ridică incurcat.

— Să-i lăsăm pe prietenii mei. O mie de prieteni nu fac cât tatăl meu. Stii ce cred eu? Că nu te cruți destul. Vârsta își cere, însă, drepturile ei. Îmi ești indispensabil la magazin, o știi foarte bine, dar dacă magazinul ți-ar amenința sănătatea, l-aș închide chiar mâine pentru totdeauna. Așa nu mai merge. Trebuie să introducem un alt fel de viață pentru tine. Dar radical. Stai aici în întuneric,

când în hol ai avea o lumină frumoasă. Abia guști din micul dejun, în loc să mănânci ca lumea, ca să te întremezi. Stai cu fereastra închisă și aerul ți-ar face atât de bine. Nu, tata! Am să aduc doctorul și o să-i urmăresc prescripțiile. O să schimbăm camerele, ai să te muți în camera din față, iar eu, aici. N-o să fie nici o schimbare pentru tine, totul va fi cărat dincolo. Dar mai e timp pentru toate astea, acum mai suie-te puțin în pat, ai neapărată nevoie de odihnă. Haide, am să te ajut la dezbrăcat, o să vezi că mă pricep. Sau, dacă vrei să mergi îndată în camera din față, o să te culci deocamdată în patul meu. Asta ar fi, de fapt, un lucru foarte înțelept.

Georg sta chiar lângă taică-său, care lăsase să-i atârne în piept capul cu părul alb, ciufulit.

— Georg, vorbește tatăl încetșor, fără să se clintească.

Georg îngenunche numaidecât lângă tatăl său și văzu la colțul ochilor, pe chipul ostentiv al bătrânului, pupilele mult mărite privind-l fix.

— N-ai nici un prieten la Sankt Petersburg. Totdeauna ai fost un mucalit și nu te-ai abținut nici față de mine. Cum o să ai un prieten tocmai acolo? Nu-mi vine să cred una ca asta!

— la gândește-te bine, tată, spuse Georg ridicându-l din fotoliu și, cum sta slăbit în fața lui, îl dezbracă de halat, în curând se împlinesc trei ani de când a fost prietenul meu în vizită la noi. Îmi amintesc încă foarte bine că nu-ți prea plăcea. Cel puțin de două ori a trebuit să tăgăduiesc că e la mine, deși

tocmai se afla în camera mea. Îți puteam înțelege foarte bine aversiunea față de el, prietenul meu are ciudățeniile lui. Dar apoi te-ai întretinut totuși foarte bine cu el. Ba eram chiar mândru atunci că-l ascultai, aprobând din cap, și îi puneai întrebări. Dacă te gândești bine, trebuie să-ți amintești. Istoria atunci povești de necrezut despre revoluția rusească. De pildă, cum în timpul unei călătorii de afaceri la Kiev văzuse, într-un balcon, un preot care – cu prilejul unei agitații – își crestase până la sânge o cruce în podul palmei, ridicând apoi mâna și adresându-se mulțimii. Tu însuți ai istorisit povestea asta mai departe, pe ici, pe colo.

Între timp, Georg izbutise să-l așeze pe taică-său din nou în fotoliu și să-i scoată cu precauție indispensabilii de flanelă pe care-i purta peste rufăria de pânză, precum și ciorapii. La vederea rufăriei nu tocmai curate, își făcu reproșuri că-și neglijase tatăl. Desigur că ar fi fost de datoria lui să vegheze la schimbarea primenelilor bătrânului. Încă n-a discutat pe larg cu logodnica sa cum are de gând să organizeze viitorul tatălui său, întrucât presupuseseră în mod tacit că bătrânul avea să rămână singur în vechea locuință. Dar acum se hotări, scurt și categoric, să-l ia la el în viitoarea lui gospodărie. Dacă priveai lucrurile mai bine, aproape se părea că îngrijirea de care urma să aibă tatăl său parte acolo ar putea veni prea târziu.

Îl duse pe taică-său pe brațe până în pat. Avu un sentiment îngrozitor când, în timpul celor câțiva pași până la pat, băgă de seamă

că bătrânul se juca cu lanțul ceasului pe care, el, Georg, îl purta la piept. Nici nu-l putu așeza numaidecât în pat, atât de tare se încleștase de acest lanț de la ceas.

De îndată ce fu așezat în pat, totul păru să meargă strună. Se înveli singur și trase apoi plapuma impresionant de mult peste umăr. Privi nu fără prietenie în sus la Georg.

— Nu-i așa că-ți amintești de el? întrebă Georg și dădu din cap îmbărbătându-l.

— Sunt învelit bine? întrebă tatăl, de parcă nu s-ar fi putut uita dacă picioarele îi sunt destul de învelite.

— Deci îți place în pat, spuse Georg potrivind mai bine plapuma în jurul lui.

— Sunt învelit bine? întrebă tatăl încă o dată și păru să aștepte răspunsul cu deosebită atenție.

— Linisteste-te, ești învelit bine.

— Nu! strigă tatăl de parcă răspunsul s-ar fi ciocnit de întrebare, apoi aruncă plapuma cât colo, cu o forță care o făcu să se desfășoare în zbor vreme de-o clipă, și se sculă în picioare în pat. Doar o mână o ținea ușor sprijinită de tavan. Vrei să mă îmbrobodești, știu eu, derbedeule, dar încă nu sunt îmbrobodit. Și chiar de-ar fi ultimele mele puteri, e destul pentru tine, e prea mult pentru tine. De bună seamă că-ți cunosc prietenul. Ar fi fost un fiu pe placul inimii mele. De-asta l-ai și amâgjit în toți anii aceștia. Pentru ce altceva? Crezi că eu n-am plâns după el? De aia te încui în birou - să nu te deranjeze nimeni, șeful e ocupat -, ca să-ți poți scrie scrisoarele prefăcute pentru

Rusia. Dar, din fericire, unui tată nu e nevoie să-i arate nimeni cum să ghicească intențiile fiului său. Și de îndată ce ți-ai închipuit că i-ai venit de hac, și anume că i-ai venit de hac în așa fel încât să te poți așeza cu fundul pe el și tatăl nici să nu crâcnească, iată că domnișorul de fiu-meu s-a hotărât să se însoare!

Georg privi în sus la chipul spectral al tatălui său. Prietenul din Sankt Petersburg, pe care tatăl său îl cunoștea deodată atât de bine, îl îndușoșa mai mult ca oricând. Îl vedea pierdut în întinsa Rusie, îl vedea în ușa magazinului gol, prădat. Abia mai stătea printre rafturile sfărâmate, printre mărfurile rupte bucățele, printre lămpile de gaz aerian gata să se prăbușească. De ce a trebuit să se ducă atât de departe?

— Ci uită-te odată la mine! strigă tatăl și Georg alergă aproape absent spre pat, ca să nu-i scape nimic, dar se opri la mijlocul drumului. Fiindcă și-a ridicat fustele, începu tatăl cu glas mîeros, fiindcă și-a ridicat fustele așa, gâsca aia dezgustătoare – și, pentru a reprezenta concret faptele, își săltă cămașa atât de tare, încât i se văzu pe partea de sus a coapsei cicatricea din anii războiului – fiindcă și-a ridicat fustele așa, și așa, și așa, te-ai dat la ea și, pentru a-ți face poftele cu ea nestingherit, ai profanat amintirea mamei noastre, ți-ai trădat prietenul și l-ai vîrât pe taică-tău în pat, ca să nu se mai poată mișca. Dar poate să se miște ori ba?

Și sta complet dezvelit, dând din picioare. Radia de bucurie, convins că pricepuse totul.

Georg sta într-un colț, cât putea mai departe de taică-său. Trecuse câtva timp de când se hotărâse ferm să observe totul cât poate de atent, pentru ca nu cumva să fie luat prin surprindere, pe ocolite, pe la spate sau de sus. Acum își aminti din nou de hotărârea uitată de mult și o uită din nou, așa cum treci un firicel scurt prin urechea acului.

— Dar prietenul tău, totuși, nu este trădat! strigă tatăl și, mișcându-și degetul arătător încolo și-ncoace, întări spusele. Eu am fost reprezentantul lui aici, la fața locului.

— Măscăriciule! nu se putu abține Georg să-i strige, dându-și însă îndată seama de răul făcut și mușcându-și prea târziu – cu ochii holbați – limba, încât se chirci de durere.

— Da, firește că a fost o mascaradă! Mascaradă! Bun cuvânt! Ce altă mângâiere i-a mai rămas bătrânului tată văduv? Spune – și, pentru clipa răspunsului, mai fi o dată fiul meu în viață –, spune ce altceva îmi rămânea de făcut, în cămăruța mea dosnică, persecutat de personalul necredincios, bătrân până-n măduva oaselor? Iar fiu-meu umbla triumfător prin lume, încheia afaceri pe care eu le pregătisem, se desfăta în plăceri și, înaintea lui taică-său, ieșea la socoteală cu o față ermetică de om de onoare! Crezi că eu nu te-am iubit, eu, cel de la care ai purces?

„Acum se va apleca înainte”, gândi Georg, „de-ar cădea și de s-ar zdrobi!” Cuvântul acesta îi suieră prin minte.

Tatăl se aplecă înainte, însă nu căzu. Dar cum Georg nu se apropie, așa cum se așteptase, se îndreptă din nou.